

v prihodnje tako skrbno izvrševala opravičene želje v deželi (Smeh na desnici,) kakor se je doslej deželni zbor vedno oziral na take želje.“ (Poslanec Pollak: Quod erat demonstrandum!)

Ko sem dobil ta list v roke in čital te vrstice, moral sem se sramovati. Tako postopajo organi one vlade, katero slovenski poslanci skoraj že 11 let podpirajo s toliko požrtvovalnostjo!

Čutil sem to, kakor tedaj, ko sem v istem koroškem uradnem listu čital posamezna imena nas slovenskih poslancev in poleg tega epitheton ornans „narodni huj-skači.“ Na tak način postopajo koroška oblastva proti nam.

Preidem h koncu; pečati se hočem še z govorom spoštovanega voditelja levice. Popolnoma se strinjam z jedno njegovo trditvijo ter ji pritrdim. Z gosp. poslancem pl. Plenerjem namreč kličem vladi: „Sprava ne sme veljati le za Češko!“ Pač obžalujem, da se strinjava le na vnanje, le po obliki, glede na stvar samo pa sva si nasprotna.

Najprvo hočem popraviti jedno trditev g. poslanca pl. Plenerja. Očital je namreč vladi, da je zopet združila desnico. Jaz sem le skromen član naše večine, le *miles gregarius* v njenih vrstah, toraj ne vem, kaj se vse godi za kulisami; kolikor pa mi je znano, združila se je desnica brez vladne pomoči, le iz tega vzroka, — kar naravnost povem, ker še vedno veljajo oni vzroki in nameni, ki so nas prvotno zjediniili. To organizacijo pa je gospod pl. Plener imenoval le bojevno organizacijo.

V nekem pomenu je vsaka politična zveza moment boja, treba pa je tukaj razločiti, ali se gre tukaj za napad, ali obrambo (Tako je! na desnici), in tukaj morem nasproti voditelju levice naglašati, da se desnica ni zjediniila, da bi zatirala nemško-liberalno stranko. To nam ni hodilo na misel. Mi smo hoteli sami sebe obvarovati zatiranja, katero smo za časa gospodarstva nemško-liberalne stranke tako bridko občutili (Pohvala na desnici); zavarovati si najvišja dobra, narodno in versko prepričanje, enakopravnost in avtonomni razvoj. (Dobro! na desnici.) Druzega nismo nameravali. To so načela našega zedinjenja, nravna ideja, ki nas je vodila. In kaj hoče gospod poslanec pl. Plener? Včeraj je v svojem jako pomenljivem govoru očital vladi, da ne posluša levice, da ne razruši desnice, da ne krene na drugo pot. Vprašam: Na katero pot?

Pazljivo sem poslušal njegov govor, toda družega ne morem sklepati, kakor da je vrli govornik mislil pot do onih razmer, ki so bile pred letom 1879, proti katerim se moramo mi vedno ustavljati (Dobro! na desnici,) ker smo prepričani, da so škodile Avstriji in nam (Dobro! na desnici), oslabile državo v notranjem in zadržavale njeno delovanje na vnanje. Mislim, da gospod poslanec dr. pl. Plener s svojo trditvijo ni koristil spravi.

(Tako je! na desnici.) In ko bi dvomil, ali prav sodim, razpršil mi je ta dvom g. pl. Plener sam.

(Konec prih.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — V tržaškem mestnem zboru bilo je dne 24. maja sila viharo. Pokazalo se je, da je lahonske mestne odbornike že zdavnej pekel šolski govor Nabergojev pri budgetni razpravi državnega zbora. Sedaj pa se je lahomom podala prilika, ko se je posvetovalo o razširjenji laške ljudske šole v Škedenji in napade ga prvi dr. A. Angeli s protestom zoper Nabergojevo sumičenje. Odbornik Nabergoj odgovarja, da mestnemu odboru ne pristojta pravica kritike o tem kar je on govoril v državnem zboru, za to odgovoren je samo svojim volilcem in prepričan je, da mu od teh pritrjuje najmanj 95%, sicer pa je vse, kar je tam govoril gola resnica. Lahon Spadoni pridruževa se protestu dr. Angeli-ovemu. Potem ko sta še slovenska odbornika Martelanc in Nidlišek zagovarjala Nabergoja, oglasi se predsednik z zahvalo dr. Angeli-u in z očitanjem, da je poslanec Nabergoj sumičil lahonsko stranko. Odbornik Nabergoj prosi besede k stvarnemu popravku ter obžaluje, da se je predsednik tako izjavil, ker kaj tacega se ne prigodi v nobenem parlamentarnem zboru Evrope ter protestuje proti takemu postopanju. Ko predsednik omenja, da je Nabergoj to sam povzročil s svojimi napadi, zakliče ta s sedeža kazoč na predsedništvo: To je predsedništvo, to je italijanska kultura!

Po teh besedah pa nastane strašanski krik med lahoni in na galerijah, pretili so g. Nabergoju, pestmi klicajoči fuori! fuori! (ven! ven!) in še le ko je po dolgem vršanji Nabergoj izjavil, da laškega naroda ni nameraval žaliti, se je nemir nekoliko polegel. Vsa dogodba kaže, da lahonstvo v Trstu postopa po dolgi navadi samovoljno in Slovencem nasproti krivično, ker bi se sicer branili z razlogi, ne pa s surovostimi. Da se te krivice odpravijo treba bode še trdih borb slovenskemu življu, vlada pa ne sme dalje rok križem držati in lahomom dajati samega sladkorja, ker se vidi, da potrebujejo grenkih zdravil.

— Okrajna bolniška blagajnica ljubljanska. V dobi desetih mesecev obolelo je 648 blagajničnih udov, izmed teh 577 moških in 71 ženskih. Umrlo je 22 udov, mej temi 3 ženske. Izplačalo se je bolniščine 5014 gld. 49 kr., bolniških oskrbovalnih troškov 810 gld. 14 kr., voznine 70 gld. 46 kr., pogrebščine 294 gld., zdravniških troškov 1813 gld. 84 kr., za zdravila 1251 gld. 38 kr., za kopelji 89 gld. 75 kr., za terapijske pripomočke 23 gld. 98 kr., in za oboznino 44 gld. 9 kr., toraj skupno 9412 gld. 13 kr.

— Trgovinska in obrtniška zbornica kranjska zborovala je včerej popoldne v mestni dvorani ter si rešila vse za sejo minulega petka določen dnevni red v navzočnosti 15 odbornikov. Po kratkem nagovoru predsednika dr. Poklukarja, potrdil se je zapisnik zadnje seje, odobril račun za minulo leto, sklenilo se je vladi priporočiti privolitev semnjev v Moravčah, v potrditev priporočiti tarifo za meso v Črnomlju, javne tehtnice v Sinjgorici, tržnega reda v Kranjskigori, ustanovitev zadrug v okraju Postojina, pravil zadruga rokodelskih obrtev in bolniške blagajnice v Ribnici in priporočiti napravo telegrafskih postaj v Hotederšici in na Raki. Konečno poročal je člen državnega železniškega sveta C. Lukman o svojim delovanji, za kar mu je zbornica izrekla zahvalo.

— Gospoda deželnega predsednika bar. Winkler-ja imenovala je občina Osivnica za svojega častnega občana.

— Zgradba kamniške železnice dobro napreduje, ker savski most je gotov, tako tudi do malega stavbe poslopij razun kamniških. Nasipa podstav za tir pa je v toliko dognano, da se v kratkem prične prevažanje šotra po železniških vozovih.

— Deželno gledališče v Ljubljani. Od zadnjega sklepanja mestnega zastopa o tem vprašanji, rastejo stavbeni prostori za gledališče, kakor gobe, tako, da je prav teško obrniti se na eno stran mesta, ne da bi človek zadel v tako stavišče; na drugi strani pa se je oglasil en slovenski list, vso odločnostjo proti zgradbi gledališča sploh, naglasujoč, da bi bil mestni donesek 30.000 gld. neopravičen, da se gledališko podjetje sploh ne splačuje, kakor kaže skušnja itd. Mi ne dvomimo, da je to pravi vzrok nasprotovanja vseh onih gospodov, ki si po različnih načinih prizadevajo preprečiti zgradbo novega deželnega gledališča, in ako bi nasprotniki zgradbe to izrekli brez ovinkov, bila bi rešitev vprašanja zelo polajšana. Radi pritrujemo, da se gledališko podjetje skoraj povsod slabo splačuje, znano je, da je bilo gospodarsko hiranje ljubljanskega gledališča posebno vsled tega gotovo, ker so v njem kakor gobe priraščeni unanji lastniki lož podjetniku gledališča odjemali velik del dohodkov, česar v prihodnem deželnem gledališču ne bode več. Ne glede pa na gmotna vprašanja, na deželni gledališki zaklad s hišami, na primeroma malenkostni mestni prispevek, pa pozabijo nasprotniki kulturni pomen dobrega gledališča. Tukaj ni mesto razpravljati vprašanje o veliki vrednosti idealne vzgoje ali oživljanja idealov za narode. Toda eno bode razumel vsak narodni ljubljčan, ki ima za saboj vsaj zadnjih 20 let zavednega bivanja v mestu, in tudi v deželi, in to je, da je slovenska beseda za javno življenje pristopna postala poglavito s tem, da so se ji odprla vrata na javni gledališki oder. Spominjajte se še splošne govorice ljubljanskega mesta pred ono dobo in

poslušajte izobraženo in srednje prebivalstvo mesta danes, potem vam bode sodba lahka. To je kulturni pomen gledališča, kakor idealnega življenja narodov sploh in to je stališče braniteljev naroda pri tem „pomenljivem“ vprašanji.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Ministerski svet, ki se je minuli teden vršil pod predsedništvom cesarjevim, pečal se je, kakor se čuje, s postopanjem vlade nasproti zborovanju češkega deželnega zbora.

Včeraj in predvčeranjem odhajali so z Dunaja skupni ministri v Pest, kjer se danes pričinja zasedanje delegacij.

Za letos se sicer v delegacijah ne pričakuje posebnih dogodkov, vendar pa je gotovo, da se z zasedanjem delegacij preloži ognjišče politikovanja v Budapešt.

Češka. — Še le včeraj, toraj tikoma pred shodom delegacij, pretrgalo se je zborovanje češkega deželnega zbora in pretrgalo še le potem, ko je bil eden predloženih zakonov po dolgotrajnih razpravah in srditih borbah posvetovan in brez bistvene premembe sprejet tudi v tretjem branji. V obče se more izreči, da so Nemci, razun Bareuterja, in staročehi, razun 6 členov, ostali mož beseda, ne pa tako, da bi načeloma protivili se popravkom, ki so bili sploh mogoči in v kolikor so bili v korist češki narodni stranki. Izrekoma je postopanje dr. Rieger-jevo našlo v javnosti pri vseh strankah, razun mladočehov, očitno priznanje. Rieger ni nikdar zatajil narodnih pravic svojega naroda, to da, vedno je zagovarjal tudi veliko vrednost in potrebo pravične poravnave s tamošnjimi Nemci, katerim je bil vedno tako pravičen, kakor lastnemu narodu. Plener, ki je sicer tudi vedno branil poravnavo, se ni nikdar mogel povzdigniti do Riegerjeve višine, temveč je vedno le še dražil češko stranko in hujskal svoje pristaše.

Izmed družih govornikov omeniti je še dr. Matuša, ki je govoril dosledno, hladnokrvno in zato tudi uspešno, grof Harach, knez Windisch-Grätz, cesarski namestnik grof Thun.

Glede onih poslancev, ki so izmed staročeškega kluba bolj vlekli z mladočehi, imenovati je dr. Škarda, Trojan in Kvičala, to da s častnim dostavkom, da je bilo njihovo nasprotovanje vedno stvarno in da so njihove predloge večkrat podpirali dr. Rieger in drugovi njegovi; dr. Trojana doletelo je celo veselje, da je bil eden predlogov njegovih sprejet v javni seji. Koncem včerajšnje zadne seje izprosil si je deželni maršal knez Lobkovic pooblastila, da sme v imenu deželnega zbora primernim potom cesarski rodbini povodom poroke cesarjeve hčere, gospe nadvojvodice Valerije, z nadvojvodom Franc Salvatorjem, izreči čestitanje z najboljšimi vošili.